

Motion nr Väst 1

Andelstal i vattenföretag

Ale Södra

Överallt i vårt lantbruk finns många dikningsföretag vars andelstal är fastställda av länsstyrelsen. Andelstalen är knutna till de fastigheter som har båtnad (nytta) av dikningsföretaget.

I samband med avstyckningar uppstår frågan om vilken institution som ska bevaka att andelstalet följer rätt del av fastigheten. Köparen är knappast medveten om att ett andelstal kan finnas, det är heller inte säkert att säljande part är medveten om att fastigheten har ett andelstal från en förrättning långt tillbaka i tiden. Lantmäteriet har inte uppgiften per automatik i fastighetsboken och styrelsen för dikningsföretaget får ingen information för att kunna bevaka saken.

Konsekvensen kan bli att nya tomter och framfartsvägar delvis blir belägna på utdikad mark utan andelstal i dikningsföretaget trots att man är beroende av framtida skötsel av det. Och heller inte kan debiteras kostnad för dikningsföretagets skötsel.

En lösning skulle kanske kunna vara att andelstal i dikningsföretag skrivs in i fastighetsboken med automatik, samt att om aktuell fastighetsdel berörs av båtnadsområde, så ska miljödomstolen per automatik tillse att ändring sker i dikningsföretagets andelsförteckning.

Vidare uppmärksammade stämman med LRF Väst problematiken om kostnadsfördelning vid omförrättning av dikningsföretag. Lagen 1998:812 om Särskilda vattenverksamheter 20 § säger tydligt att ”om det vid en fastighetsreglering beslutas att en fråga om markavvattning skall prövas enligt miljöbalken, skall detta anmälas av lantmäterimyndigheten till miljödomstolen. Ägarna av de fastigheter som ingår i fastighetsregleringen anses då som sökande. Anmälan skall vara skriftlig och innehålla samma uppgifter som en ansökan om tillstånd till markavvattning.”

Det ligger alltså i säljarens intresse att bevaka att så sker vid en avstyckning av fastighet. Att andelstalet för en fastighet finns i fastighetsboken utgör dock ingen stor hjälp vid avstyckning då ändå en ny andelsberäkning för hela företaget ofta behöver göras. Att omförrättningar kan ske på ett smidigt och kostnadseffektivt och rättvist sätt anser stämman med LRF Väst vara en nödvändig förändring framåt i denna allt viktigare fråga för våra medlemmar.

Många markavvattningsföretag är gamla. Det kan då ha inträffat ändringar, t.ex. ny villabebyggelse och fler hårdgjorda ytor, som inverkar på kostnadsfördelningen eller företagets omfattning (vilka diken som ska vara gemensamma). Lagen ger möjlighet att ompröva markavvattningsföretag. Sådan omprövning görs som ansökningsmål i miljödomstolen. Ansökan lämnas in till länsstyrelsen. Exempel på ändringar som kan motivera omprövning är ändrad fastighetsindelning, tätortsutbyggnad och avloppsvattenanslutning. I vissa fall kan det t.o.m. ha inträffat så stora förändringar att markavvattningsföretaget inte längre har någon uppgift att fylla, t.ex. om man anlagt en våtmark över diket. Genom omprövningsförfarandet kan det bestämmas att företaget ska upphöra.

Till skillnad från vid en omförrättning av en samfälld väg svarar i vattenmål sökanden för både egna och motpartens kostnader vid miljödomstol. Detta gör det svårt och dyrt att begära omprövning för en enskild lantbrukare som kan ha haft ett dikningsföretag ihop med kanske tre-fyra grannfastigheter från det att det bildades för över 50 år sedan till att det nu också avvattnar hårdgjorda ytor från 100 villor. Här anser regionstyrelsen att lagen bör ändras så att samma fördelning av omförrättningskostnaderna sker som vid en vägförrättning, det vill säga fördelas i förhållande till de nya andelstalen.

LRF Väst yrkar att riksförbundsstämman beslutar uppdra åt förbundsstyrelsen

- att arbeta för att i lagen 1998:812 om särskilda vattenverksamheter få ändrat så att kostnaden för en omförrättning skall fördelas enligt de nya andelstal som erhålls samt
- att arbeta för en samordning mellan Lantmäteriets och Miljödomstolens register så att nya andelar i avvattningsföretag tillskapas och förs in i fastighetsboken automatiskt vid avstyckningar.